

Pestprotocol

Dit pestprotocol heeft als doel:

“Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen”.

Door regels en afspraken te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan.

Pesten op school, hoe gaan we er mee om?

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en dat we serieus aan willen pakken.

Daaraan zijn wel enkele voorwaarden verbonden.

Voorwaarden:

- pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/ verzorgers;
- de school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld;
- pestgedrag wordt in het team gemeld, zodat het personeel hier alert op kan zijn;
- als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren, duidelijk stelling nemen en dit bespreekbaar maken bij alle betrokken geledingen;
- wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.
- wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bestuur adviseren;
- op school is een vertrouwenspersoon aangesteld.

Hoe willen wij preventief omgaan met het thema pesten?

In de kring stellen we regelmatig een onderwerp aan de orde. Te denken valt aan onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. Er zijn ook andere werkvormen denkbaar, zoals spreekbeurten, rollenspelen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten. Het voorbeeldgedrag van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost, maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen. Gebleken is dat het afspreken van regels voor en door de leerlingen een effectieve methode is om pesten te stoppen of binnen de perken te houden.

N.B. De school oriënteert zich voortdurend op een structurele invulling inzake de sociaal-emotionele aanpak om omgangsvormen nog beter in de praktijk te brengen.

Signalen van pestereien kunnen o.a. zijn:

- altijd een bijnaam gebruiken en nooit hem /haar bij de eigen naam noemen;
- zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot;
- een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven;
- briefjes doorgeven;
- beledigen;
- opmerkingen maken over kleding;
- isoleren;
- buiten school opwachten, slaan of schoppen;
- op weg naar huis achterna rijden;
- naar het huis van het slachtoffer gaan;
- bezittingen afpakken;
- schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer;
- pesten via MSN, hyves en andere digitale media; (zie ons internet protocol)

We moeten alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen de norm overschrijden.

Stellingen:

Stelling 1:

Het inschakelen van de leerkracht moet niet opgevat worden als klikken. Vanaf groep één brengen we de kinderen dit al bij. Je mag niet klikken, maar als er wordt gepest of als er ruzie is en je komt er zelf niet uit, dan proberen we het samen op te lossen. Dit is geen klikken. Wel moet bij de kinderen duidelijk zijn wat het verschil is tussen plagen en/of pesten is.

Stelling 2:

Alle leerlingen zijn verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

Stelling 3:

Als school halen we voordeel uit een goede samenwerking en communicatie met de ouders. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Bij problemen van pesten moeten de directie en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid nemen en indien nodig overleg voeren met de ouders. De inbreng van de ouders is het aanreiken van informatie, het geven van suggesties en het ondersteunen van de aanpak van de school, door met het eigen kind de problemen te bespreken.

Regels die gelden in alle groepen:

- Doe niets bij een ander kind wat jezelf ook niet prettig zou vinden.
- Kom niet aan een ander als de ander dat niet wil.
- We noemen elkaar bij de voornaam.
- Als je kwaad bent, ga je niet slaan of schoppen. Probeer het samen op te lossen. Lukt dat niet, dan ga je naar de meester of juf.
- Geef duidelijk je eigen grenzen aan en houdt rekening met de grenzen van de ander;

- Vertel de meester of juf als jezelf of iemand anders wordt gepest.
- Word je gepest, praat er thuis ook over. Je moet het niet geheim houden.
- Niet aan spullen van een ander zitten.
- Luister naar elkaar.
- Aardig zijn voor elkaar.

Deze regels kunnen worden aangevuld met groepsregels. De groepsregels kunnen samen met de groep en de leerkracht worden opgesteld.

Aanpak van pestgedrag via de No Blame methode:

In Zwitserland en Engeland is veel ervaring opgedaan met deze methode. Het heeft er tot veel positieve resultaten geleid, omdat de methode makkelijk toe te passen is en uitgaat van het oplossen van het probleem door een beroep te doen op hulp in plaats van straffen.

We spreken van pesten als een kind zich al langer ongelukkig voelt omdat het regelmatig geconfronteerd wordt met vervelend of agressief gedrag, als het wordt geplaagd of buitengesloten van de sociale groep.

Pesten is niet aan leeftijd gebonden. Zodra mensen in een sociale groep komen kan het voorkomen. Dit betekent dat pestgedrag voorkomt vanaf de kleuterklas tot in het verzorgingstehuis.

Pesten komt veel voor. In die zin is het een “gewoon” verschijnsel. Veel kinderen krijgen er op de één of andere manier mee te maken gedurende hun schooltijd. Soms zijn kinderen extra kwetsbaar doordat ze zich onderscheiden van hun groep, maar in principe kan het ieder kind overkomen.

Pesten gaat over macht. Het pesten voorziet in de behoefte van iemand om zich machtig te voelen en een (hogere) plaats in de rangorde te krijgen. Bij pesten is er altijd sprake van een machtsverschil. Kinderen hebben soms ook ruzie, ze zijn het dan niet eens, bijvoorbeeld over de uitkomst van een spel. Dit kan soms ook ernstig zijn maar valt niet onder pesten.

Pesten kan variëren van uitgelachen worden tot stelselmatig in elkaar geslagen worden. De gevolgen van pesten kunnen zeer ernstig zijn. Een kind kan er zijn leven lang last van hebben. Dat geldt niet alleen voor de gepeste, maar zeker ook voor de pester. Uit onderzoek blijkt dat pesters vier keer meer kans hebben om in het criminele circuit te belanden. Daarom is het belangrijk pesten te signaleren en er wat aan te doen.

De No Blame-methode ziet pesten als een vorm van conflict. Het woord conflict is voor veel mensen een ernstige of heftige term. Toch zijn conflicten in menselijke relaties vaak onvermijdelijk. Ook kinderen moeten onderlinge leren om met elkaar om te gaan en hebben behoefte zich met elkaar te meten. Het probleem met pesten is echter dat dit proces uit de hand kan lopen en kinderen schade kan berokkenen. Het is aan volwassenen om hierin begeleidend op te treden en te voorkomen dat kinderen schade ondervinden van pesten.

De No Blame methode

No Blame methode:

De No Blame methode geeft leerkrachten alle vaardigheden in handen om kinderen te helpen om er zelf achter te komen hoe ze machtsbehoefte op een positieve manier kunnen invullen. Dat gebeurt op een manier die voor kinderen heel toegankelijk is en zonder allerlei moralistische aanwijzingen, omdat dit- hoe goed bedoeld ook- vaak weerstand oproepen. Concreet betekent dit dat kinderen gestimuleerd worden om anderen te helpen in plaats van ze te pesten. Als je dat op de juiste manier doet, blijkt dat heel erg goed te kunnen en erg effectief te zijn.

Wat kunnen ouders doen:

Het kind kan op verschillende manieren bij pesten betrokken zijn. Het kind kan gekwetst en overstuurd zijn omdat het getuige is geweest of omdat het zich op een zodanige wijze gedraagt dat het anderen schaadt. De eerste belangrijke stap is dan om goed te luisteren en het kind de ruimte te geven zich uit te spreken.

Wanneer ouders ontdekken dat hun kind op enigerlei wijze betrokken is bij pesten op school, maak dan een afspraak en bespreek het probleem. Probeer kalm en positief te blijven. Pesten is een alledaags probleem en het allerbelangrijkste is om op een positieve manier samen te werken met de leerkracht om de situatie te verbeteren.

Werkwijze:

De No Blame-methode is een aanpak om pesten te laten ophouden. De methode werkt volgens een niet straffen model en laat de kinderen zelf, samen met de leerkrachten zoeken naar oplossingen. Eerst wordt het slachtoffer in een persoonlijk gesprek naar zijn/haar ervaringen en beleving. Dan worden pesters en een aantal kinderen die het wel zien gebeuren maar niets doen bij elkaar geroepen om samen met de leerkracht te komen tot onderkenning van het probleem en het oplossen daarvan. “Wat zouden we kunnen doen of anders kunnen doen om het voor het slachtoffer weer prettig op school te maken?” Na enige tijd vindt er met de groep een evaluatie plaats.

Straffen:

Alleen maar straffen heeft geen zin. Maar alleen praten met de leerlingen, hen informatie geven zonder hen voor overtredingen te straffen, hen proberen door praten tot andere gedachten te brengen is ook niet haalbaar. Als de No Blame methode na enkele weken geen effect heeft, moeten de stappen van het pestprotocol worden gehanteerd.

De No-Blame aanpak in zeven stappen:

1. Interview het slachtoffer. Het gaat hierbij om dat de begeleider er achter komt door wie de gepeste leerling wordt belaagd. Wie nemen het voortouw? Wie zijn de volgers? Maar vooral ook: Wat gebeurt er intern, in het hoofd van het slachtoffer. Wat is het effect op hem of haar van wat hem overkomt. Focus op het gevoel van de leerling. Feitelikheden zijn minder belangrijk. Registreer deze zaken en vraag of je dit mag bespreken met de andere leerling. Licht de ouders van de gepeste leerling en van de meeste betrokken andere leerlingen in over de aanpak en vraag of zij hier achter kunnen staan. Als dat zo is, worden de volgende stappen gezet.
2. Organiseer een gesprek met de betrokken leerlingen: Pesters, meelopers zowel als leerlingen met een positieve groepsinvloed. Het slachtoffer doet hieraan niet mee.
3. Leg het probleem uit. Het verhaal van de gepeste kan hiervoor worden gebruikt. De leerkracht legt uit het slachtoffer zich voelt. De leerkracht treedt niet in details en gaat ook

geen discussie aan over beweerde feiten en incidenten. Er wordt niet beschuldigd en er worden geen daders aangewezen. De situatie is dat een klasgenoot zich erg ongelukkig voelt. Vertel dat niemand bang hoeft te zijn voor straf. Iedere beschuldiging is de kiem voor nieuw, intensiever en ondergronds pesten.

4. Gezamenlijke verantwoordelijkheid. De begeleider zegt dat in een groep ieder medeverantwoordelijk is voor hoe de anderen zich voelen. En dat iedereen een bijdrage aan kan leveren aan hoe een ander zich voelt. Sterker nog: iedereen heeft altijd invloed. Ook als je stil en rustig bent, heb je invloed.

5. De leerkracht vraagt alle deelnemers om met ideeën te komen die er toe bijdragen dat de leerling die besproken wordt, zich gelukkiger gaat voelen. Dit kan ertoe leiden dat de leerlingen tips hebben voor het slachtoffer. De leerkracht becomplimenteert dit en vraagt of hij de tips aan het slachtoffer mag overbrengen. Er vindt dus een omkering plaats: de leerlingen geven tips aan het slachtoffer en worden beloond voor het meedenken en hun hulp. Daarna vraagt hij de leerlingen of er ook dingen zijn die zij kunnen en willen doen om te zorgen dat de ander zich prettiger voelt. Hij/zij zorgt ervoor dat er ook m.b.t. de pesters afspraken worden gemaakt over gedragsverbetering.

6. Laat het probleem aan de groep over. Geef leerlingen verantwoordelijkheid, rust en invloed. Spreek met hen af dat je later terugkomt op het probleem. Bedank hen voor het feit dat zij meedenken en meehelpen.

7. Interview de leerlingen na één of twee weken. Vraag alle leerlingen die je eerder hebt gesproken, inclusief de gepeste leerling, na één of twee weken, hoe de zaken nu lopen. Wat is er verbeterd? Doe hiervan verslag aan de ouders van de gepeste leerlingen en de ouders van de meest betrokken leerlingen.

Opmerkingen bij de No Blame-aanpak:

De No blame aanpak gaat uit van het positieve. Er wordt een beroep op leerlingen gedaan een medeleerling te helpen. De aanpak is echter niet vrijblijvend:

* als een leerling weigert te helpen, zal hij/zij worden aangesproken op het pestgedrag volgens het pestprotocol

* wanneer na enkele weken blijkt dat het probleem voortduurt, zal het pestprotocol worden opgepakt en verder worden uitgevoerd

* in gevallen waarbij geweld is gebruikt, kan aangifte worden gedaan bij de politie

Bovenstaande harde maatregelen zullen worden genomen met respect voor de dader en zijn/haar ouders, maar in het besef dat we, met zijn allen, pesten niet tolereren.

De stappen van het pestprotocol

Als de leerkracht het idee heeft dat er sprake is van onderhuids pesten, stelt hij/ zij een algemeen probleem aan de orde om langs die weg bij het probleem in de klas te komen. De leerkracht maakt notitie in een logboek. Deze maakt deel uit van de klassenmap.

Als er duidelijk sprake is van pestgedrag en/ of dat er leerlingen zijn die zich niet prettig voelen in een bepaalde situatie, dan doorlopen een aantal fases. In principe wordt altijd gestart met de No Blame-methode; tegelijkertijd of aansluitend worden de volgende zaken in werking gezet:

FASE 1:

- door middel van gesprek, iemand bewust maken van zijn/ haar handelen;
- afspraken maken over gedrag en deze steeds door middel van een korte evaluatie terug laten komen;
- eventueel een of meerdere pauzes binnen blijven.
- ouders worden op de hoogte gebracht;

FASE 2:

- een gesprek met de ouders. De medewerking van de ouders wordt gevraagd om een einde aan het probleem te maken. Alle zaken worden gedocumenteerd.

FASE 3:

- bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de Schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of het schoolmaatschappelijkwerk.

FASE 4:

- bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school.

FASE 5:

- in extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden. (Zie protocol schorsing en/of verwijdering.)

Begeleiding van de gepeste leerling:

- medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest;
- nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/ zij voor, tijdens en na het pesten;
- De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren;
- zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen;
- het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest;
- nagaan welke oplossing het kind zelf wil;
- sterke kanten van de leerling benadrukken;
- belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/ beter opstelt;
- praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester;
- er voor waken om het gepeste kind niet overdadig te beschermen en te voorkomen dat het juist daardoor in een uitzonderingspositie wordt geplaatst.

Begeleiding van de pester:

- praten: zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen);
- laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste;
- huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken;
- excuses aan laten bieden;
- in laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft;

- pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest – belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt;
- kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de “stop- eerst-na denken- houding”;
- contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen . Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
- zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn;
- inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.

Adviezen aan de ouders van onze school

Ouders van gepeste kinderen:

- houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind;
- als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester om het probleem bespreekbaar te maken;
- pesten op school kunt het beste direct met de leerkracht bespreken;
- door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen;
- stimuleer het kind tot het beoefenen van sport;
- steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt;

Ouders van pesters:

- neem het probleem van uw kind serieus;
- raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden;
- probeer achter de mogelijke oorzaak te komen;
- maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet;
- besteed extra aandacht aan uw kind;
- stimuleer uw kind tot het beoefenen van sport;
- corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind;
- maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- neem de ouders van het gepeste kind serieus;
- stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan;
- corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag;
- geef zelf het goede voorbeeld;
- leer uw kinderen voor anderen op te komen;